

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัย

สิ่งแวดล้อมถือเป็นสิ่งที่อยู่ควบคู่กับวิถีชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพราะสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับมนุษย์ได้รับปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิตอย่างสมบูรณ์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม หรืออาจกล่าวได้ว่าในทุกกิจกรรมของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ล้วนจำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรดิน เป็นต้น แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมถือเป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข เพราะปัญหาเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อในวงกว้างและแผ่ขยายไปทั่วจนกลายเป็นปัญหาสำคัญระดับโลก ซึ่งหลายประเทศมีข้อตกลงมาเป็นเงื่อนไขตามแนวคิดที่ว่า ธุรกิจและสิ่งแวดล้อมจะต้องดำเนินการควบคู่กันไปเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนอันจะนำมาสู่ความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม(คณะวิทยากรที่ปรึกษา ISO14001,2541.หน้า8) โดยสาเหตุหลักของปัญหา ก็คือ การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การขยายตัวของเมือง การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และค่านิยมที่ไม่เหมาะสม(สุกาญจน์ รัตนเลิศนุสรณ์,2550.หน้า141-142) นอกจากนี้ผลกระทบดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศน์เสื่อมโทรมลงด้วย ดังเช่น ปัญหามลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษขยะ กากของเสีย มูลฝอยและสิ่งปฏิกูลและสารอันตรายต่างๆ อันส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต (วรรณวิมล ฤกษ์ศิริพงษ์,2551.หน้า 1)

จากปัญหาสิ่งแวดล้อม ทุกภาคได้เล็งเห็นปัญหาและมีความตระหนักถึงความสำคัญ จึงมีการจัดหาแนวทางป้องกันและแก้ไขอย่างต่อเนื่อง โดยการนำมาตรฐานมาประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนา ระบบคุณภาพที่เป็นระบบและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ISO 14001 (Environmental Management Standard:EMS) เป็นมาตรฐานที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการแสดงถึงว่าองค์กรได้มีการดำเนินธุรกิจที่จะไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสียหาย เพื่อช่วยชุมชนและองค์กรอื่นๆ ในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม และลดปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อสังคมและความเป็นอยู่ของประชาชน และเพื่อให้องค์กรต่างๆ มีระบบในการรักษา ควบคุม และปรับปรุงคุณภาพแวดล้อมรวมถึงป้องกันสุขอนามัย โดยมีการวางแผนกำหนดแนวทางวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและลดมลพิษที่ต้นเหตุ(จักรพันธ์ ปัญจะสุวรรณ,2545,หน้า187) เป็นแนวทางในการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงระบบนี้ถือว่ามีความเกี่ยวข้องกับองค์กรในทุกรูปแบบ ในการนำไปปรับปรุงและแสดงถึงความมุ่งมั่น ในการที่องค์กรจะปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม ในการป้องกันมลพิษและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวไม่ใช่การ

ลงทุนที่สูญเปล่า แต่กลับมีผลตอบแทนในเชิงธุรกิจ เนื่องจากวัตถุประสงค์และส่วนประกอบที่ใช้หากใช้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า ก็จะทำให้ประหยัดงบประมาณ ค่าใช้จ่ายของเสียที่เกิดขึ้นก็จะน้อยตามไปด้วย(วรรณวิมล ฤกษ์ศิริพงษ์,2551,หน้า 2) ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงมีการประกาศใช้มาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือดำเนินการให้องค์กรมีระบบในการรักษา ควบคุม และปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม (เทวินทร์ สิริ โชคชัยกุล,2542,หน้า1) ในการทำงานและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร

นอกจากมาตรฐานISO14001ยังมีมาตรฐานรับรองโรงพยาบาลของ Joint Commission International: JCI ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ถูกยอมรับในระดับสากล โดยวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมเกี่ยวกับความปลอดภัยและการพัฒนาคุณภาพของการบริการสุขภาพอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง มาตรฐานดังกล่าวให้การรับรองคุณภาพแก่สถานพยาบาลที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามข้อกำหนด ในปัจจุบันทั่วโลกมีสถานพยาบาลที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน JCI แล้วกว่า 300 แห่ง จาก 39 ประเทศ และสำหรับในประเทศไทยมีสถานพยาบาลที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน JCI รวม 53 แห่ง

ส่วนมาตรฐานในประเทศที่นิยมใช้กันในโรงพยาบาลของภาครัฐ คือ การรับรองคุณภาพโรงพยาบาล Hospital Accreditation: HA ซึ่งเป็นมาตรฐานที่มีกลไกในการกระตุ้นเพื่อให้เกิดคุณภาพควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนรู้แลกเปลี่ยนโดยใช้แนวคิด Total Quality Management/Continuous Quality Improvement (TQM/CQI) โดยมี 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ มาตรฐานการดูแลผู้ป่วย มาตรฐานการสร้างเสริมสุขภาพ และเกณฑ์บริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ โดยองค์ประกอบของกระบวนการ Hospital Accreditation คือ การมีมาตรฐานโรงพยาบาลที่ใช้เป็นกติการ่วมกัน การประเมินและพัฒนาตนเองที่สอดคล้องกับบริบทของตน การประเมินจากภายนอกในเพื่อยืนยันผลการประเมินตนเองและการยกย่องชื่นชมด้วยการมอบประกาศนียบัตรรับรอง (สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน),2558,หน้า 171-173)

โรงพยาบาล ซึ่งเป็นองค์กรสุขภาพที่มีบทบาทในการให้บริการด้านสุขภาพ ที่ครอบคลุมการส่งเสริม ป้องกัน รักษาและฟื้นฟูภาวะความเจ็บป่วยทางร่างกายและจิตใจ ด้วยความสำคัญทั้งหมดโรงพยาบาลจึงต้องมีความพร้อมในกระบวนการการทำงานในเชิงรุก ที่ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพ การพัฒนาบุคลากรและการจัดการสิ่งแวดล้อม เพราะทั้งหมดล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกันทั้งสิ้นกับการที่โรงพยาบาลจะเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีให้กับสังคม องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะโรงพยาบาลถือเป็นแหล่งแพร่กระจายและแหล่งรวมของเชื้อโรคนานาชนิด อาทิเช่น ขยะติดเชื้อ ขยะมูลฝอย สารเคมี น้ำเสีย ดังนั้นหากโรงพยาบาลขาดการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีแล้ว เชื้อโรคหรือสารปนเปื้อนต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและชีวิต ก็จะแพร่กระจายกระทบกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ พยาบาล ผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย เจ้าหน้าที่ ฯลฯ (สุปิ่น ชุนหะนันท์,2545,หน้า13) นอกจากนี้ยังกระทบกับชุมชนใกล้เคียงอีกด้วย กระทรวงสาธารณสุขจึงมีการควบคุม กำกับ ให้โรงพยาบาลภาครัฐต้องมีการนำมาตรฐาน

Hospital Accreditation : HA หรือมาตรฐาน Joint Commission International : JCI ฯลฯ มาใช้เพื่อให้โรงพยาบาลเกิดคุณภาพและสามารถดำเนินกิจกรรมด้านคุณภาพอย่างยั่งยืน หากโรงพยาบาลสามารถปฏิบัติตามมาตรฐาน Hospital Accreditation หรือมาตรฐาน Joint Commission International ได้้อย่างครบถ้วนเท่ากับว่าได้ทำมาตรฐาน ISO 9001:2000 ซึ่งเป็นเรื่องของระบบการจัดการคุณภาพ ISO 14001 ซึ่งเป็นเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและ ISO 18001 ซึ่งเป็นเรื่องระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยไปพร้อมกัน

จากผลแบบการสำรวจแนวทางการนำมาตรฐานระบบบริการสุขภาพของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ปีพ.ศ.2560 จำนวน 73 โรงพยาบาล พบว่าแบบเกณฑ์การประเมินด้านระบบการจัดการคุณภาพและความปลอดภัย แบบเกณฑ์ประเมินด้านสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และจากการศึกษาการจัดทำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้บริหารระดับสูงต้องมีความมุ่งมั่นและมีส่วนร่วมในการพัฒนาอุปสรรคและปัญหาส่วนใหญ่ คือ นโยบาย เป้าหมายที่ขาดความชัดเจน บุคลากรผู้ปฏิบัติขาดความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ (สยาม อรุณศรีมรกต, 2543, หน้า 39)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาข้อมูลทั่วไป บริบทโรงพยาบาลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 และเพื่อศึกษาความพร้อมของโรงพยาบาลในการเข้าสู่มาตรฐานสากล ในการที่จะพัฒนารูปแบบระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 สำหรับโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้กับโรงพยาบาลนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐานสากลต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้การจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO14001:2015
2. เพื่อศึกษาความพร้อมของโรงพยาบาลในการดำเนินงานด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO14001:2015 สำหรับโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐานสากล

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาการประยุกต์ใช้มาตรฐาน ISO 14001: 2015 ด้านมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม และศึกษารูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมาตรฐาน ISO 14001:2015 ที่เหมาะสมสำหรับโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่มาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO14001:2015

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล โดยแบ่งตามขนาดจำนวนเตียงของโรงพยาบาลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถแบ่งได้ดังนี้

- 1.1 โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) จำนวน 59 โรงพยาบาล
- 1.2 โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) จำนวน 8 โรงพยาบาล
- 1.3 โรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) จำนวน 6 โรงพยาบาล

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ทำการศึกษา โดยการเก็บและสำรวจของข้อมูลจากโรงพยาบาลของรัฐในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีพื้นที่ครอบคลุม 8 จังหวัด คือจังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด จังหวัดสระแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดปราจีนบุรี

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

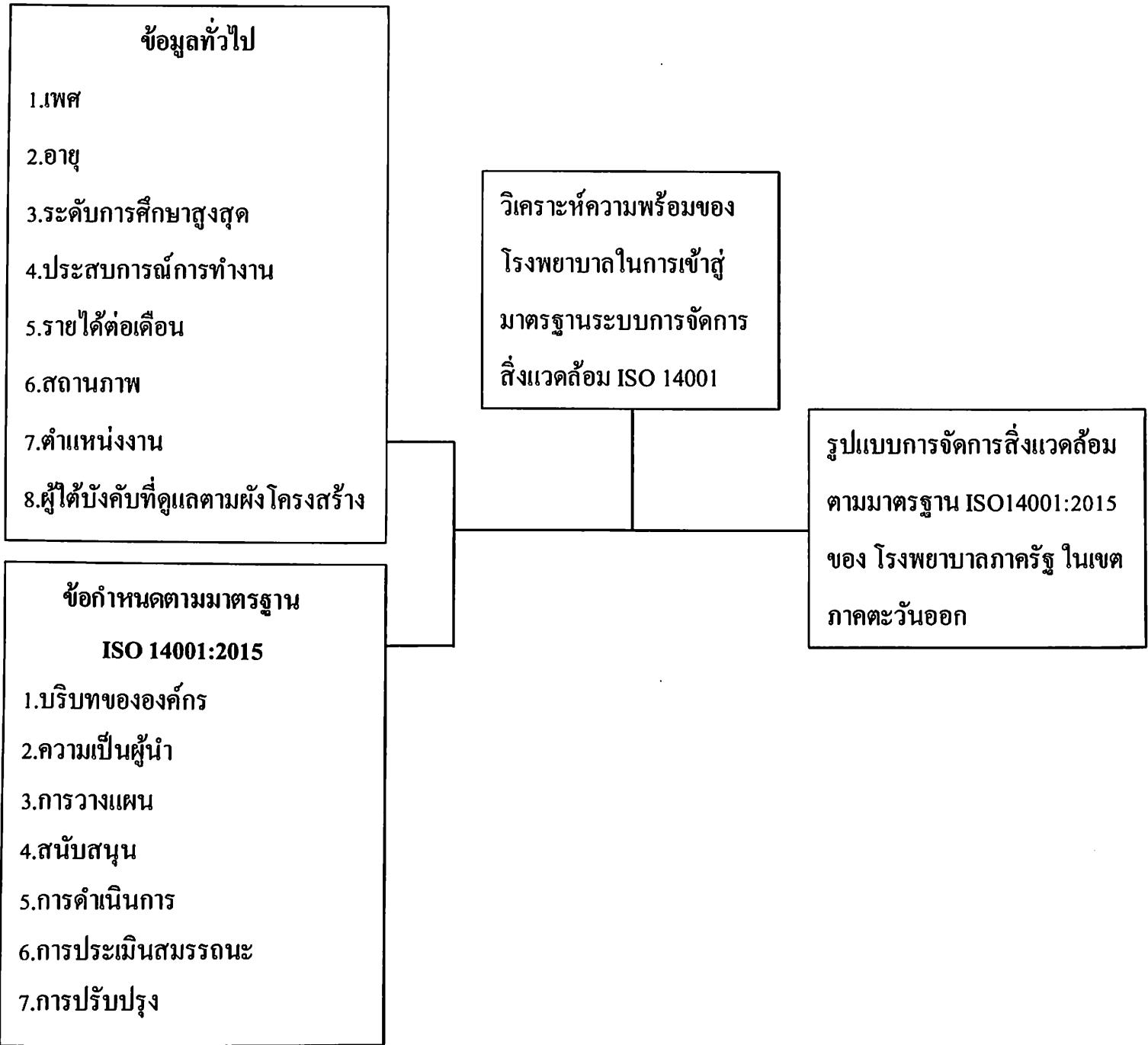
การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาข้อมูลทั่วไปซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การทำงาน รายได้ต่อเดือน สถานภาพ ตำแหน่งงาน ผู้ได้บังคับที่ดูแลตามผังโครงสร้างและข้อกำหนดตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 เพื่อหาความพร้อมและรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในโรงพยาบาล

1.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

กรอบแนวคิดนี้ พัฒนามาจากความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยทั้งหมดจะทำการศึกษาอยู่ภายใต้บริบทของโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแสดง ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบที่ 1.1 กรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ของรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 สำหรับโรงพยาบาลในเขตภาคตะวันออก

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงสภาพปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001:2015 ของโรงพยาบาลรัฐในเขตภาคตะวันออกเฉียง
2. เพื่อเป็นรูปแบบในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล เพื่อให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน ISO 14001:2015
3. เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุข ใช้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการรับรองการประเมินคุณภาพของสถานพยาบาล

1.6 สมมติฐานการวิจัย

ตั้งสมมติฐานการทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1. ความพร้อมในการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 ของผู้รับผิดชอบงานด้านสิ่งแวดล้อมมีความแตกต่างกันตามข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษาสูงสุด, ประสบการณ์การทำงาน, รายได้ต่อเดือน, สถานภาพ, ตำแหน่งงาน, ผู้ได้บังคับที่ดูแลตามผัง โครงสร้าง
2. รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO14001:2015 ของโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออกเฉียงแตกต่างกันตามขนาดโรงพยาบาล

1.7 นิยามศัพท์

เพื่อความเข้าใจอันถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ให้คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง กระบวนการ ขั้นตอนและกิจกรรมใดๆที่ใช้ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001 ของโรงพยาบาลเขตภาคตะวันออกเฉียง
2. องค์กรมาตรฐานสากล หมายถึง องค์กรมาตรฐานสากล หรือองค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน เป็นองค์กรที่ออกมาตรฐานต่างๆ มีสมาชิกทั้งหมด 143 ประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการกำหนดมาตรฐานระหว่างประเทศ พัฒนาอุตสาหกรรมเศรษฐกิจ รวมถึงการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ
3. ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 หมายถึง มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ใช้เป็นแนวทางให้องค์กรหรือหน่วยงานในการปฏิบัติเพื่อตอบสนองความคาดหวังของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้หลักเกณฑ์ PDCA

4. ความรู้เกี่ยวกับ ISO 14001 หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001 ในส่วนของนโยบายและวัตถุประสงค์ความสำคัญและประโยชน์ที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างเป็นระบบ และมีคุณภาพ

5. โรงพยาบาล หมายถึง สถานที่สำหรับให้บริการด้านสุขภาพให้กับผู้ป่วย โดยมุ่งเน้นการส่งเสริม ป้องกัน รักษา และฟื้นฟูภาวะความเจ็บป่วย หรือโรคต่างๆ ทั้งทางร่างกายและทางจิตใจโดยแบ่งเป็นระดับ ดังนี้

ระดับ F3 หมายถึง โรงพยาบาลชุมชนขนาดเล็ก ขนาดเตียง 30 เตียง

ระดับ F2 หมายถึง โรงพยาบาลชุมชนขนาดกลาง ขนาดเตียง 30 – 90 เตียง

ระดับ F1 หมายถึง โรงพยาบาลชุมชนขนาดใหญ่ ขนาดเตียง 90 -120 เตียง

ระดับ M2 หมายถึง โรงพยาบาลชุมชน ขนาด 120 เตียงขึ้นไป

ระดับ M1 หมายถึง โรงพยาบาลทั่วไปขนาดเล็ก

ระดับ S หมายถึง โรงพยาบาลชุมชนขนาดใหญ่/โรงพยาบาลทั่วไป

ระดับ A หมายถึง โรงพยาบาลศูนย์

6. สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต ซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น

7. การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง หมายถึง กระบวนการในการทบทวน แก้ไข ปรับปรุง ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและสอดคล้องกับสิ่งที่ตั้งไว้

8. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไปจากเดิมทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ซึ่งเกิดจากบุคคลได้ก่อให้เกิดขึ้น

9. นโยบายสิ่งแวดล้อม หมายถึง ถ้อยแถลง ทิศทางของหน่วยงานหรือองค์กรที่แสดงถึงความมุ่งมั่นของการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมตามกรอบวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ซึ่งถูกกำหนดโดยผู้นำหรือผู้บริหารของหน่วยงาน

10. บริบทองค์กร หมายถึง ความเข้าใจในองค์กรในการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอก ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและผลสัมฤทธิ์ของระบบการบริหารสิ่งแวดล้อม

11. ความเป็นผู้นำ หมายถึง คนหรือกลุ่มคนที่ซึ่งสั่งการและควบคุมองค์กรในระดับสูงสุด ซึ่งจะเป็นผู้กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์รวมถึงจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็น

12. การวางแผน หมายถึง วางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายสิ่งแวดล้อมที่องค์กรกำหนดขึ้น โดยกำหนดระเบียบปฏิบัติงานระบุลักษณะปัญหาสิ่งแวดล้อม , กำหนดระเบียบปฏิบัติงานพิจารณาข้อกำหนดในกฎหมายและระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง , กำหนดวัตถุประสงค์และ

เป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับนโยบาย รวมทั้งความมุ่งมั่นที่จะป้องกันและลดมลพิษ โดยแสดงระยะเวลาของแผนฯ ผู้รับผิดชอบและดัชนีวัดประสิทธิภาพอย่างชัดเจน

13. การสนับสนุน หมายถึง การสนับสนุนทรัพยากร ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน และมีกระบวนการสื่อสารกับภายในและภายนอกองค์กรในด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้

14. การดำเนินการ หมายถึง การวางแผน แนวทางในการควบคุมเพื่อเตรียมความพร้อมในการตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉิน

15. การประเมินสมรรถนะ หมายถึง การเฝ้าระวัง การวัด การวิเคราะห์และประเมินผล รวมถึงการตรวจประเมินภายใน และการทบทวนของฝ่ายบริหารให้ได้ซึ่งผลเพื่อใช้ในการประกอบตัดสินใจ

16. การปรับปรุง หมายถึง การแก้สิ่งที่ไม่สอดคล้องกับข้อกำหนด กฎหมาย ตามระยะเวลาที่วางแผนไว้ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของการบริหารสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ